

LŐKÖS ILDIKÓ

Elviselhetetlen

■ BUBIK ISTVÁN (1958–2004) ■

„Az Új Színház 46 éves művésze vasárnap reggel frontálisan karambolozott a 4-es úton, és a helyszínen életét veszítette.”

Ennyi. Egy ember élete.

Reggel fél kilenckor csörög a telefon. „Te mit tudsz Bubikról?” „Semmit.” „Meghalt.” „Nem!” Sokáig nem merem föl hívni Márta Pistát. Hülyének fog nézni, hogy vasárnap reggel ilyen képtelenséggel zaklatom. Aztán ő hív.

Mire beérek a színházba, már gyertyák égnek a bejáratnál, a *Szentivánéji álom* jelenetfotója alatt. Intézkedni kéne. Hogyan tovább? Annyiszor van ilyen a színház életében, hogy valaki beteg lesz, elmegy a hangja, lábát töri – de a színház megy tovább. Most mégis mindenki lebénult. Ezt nem lehet fölfogni. Hogy nem fogja többé játszani az úrhatnám polgárt? Tomport a *Szentivánéjiben*? A bükkfa fejű Beppét a *Chioggiában*? D’Orsigni márkít az *Álszentekben*? A türelmetlen stricit a *Zuccóban*? Márta Pista gyászjelentést fogalmaz. Föl kéne sorolni a szerepeit. De csak a dac. Nem, nem, nem.

Szinai Eszter színházi titkár racionális. Előveszi a műsort, mi marad el, mit játszunk tovább. Legközelebb 13-án *Ritka (a) magyar*. Önálló estjét november 2-án mutattuk be, már minden jegy eladva. „Megcsináljuk – mondja Rudolf Péter –, mi, színészek, az ő emlékére...”

Elviselhetetlen volt. Amikor minden társulati ülésen szólásra jelentkezett. Elővette a zsebéből a XIX. századból származó *Színész Chartát*, és abból citált. Színészi magatartásról, hitvallásról, megbecsülésről, közösségről, kötelességekről és jogokról. Mindenki tudta, igaza van. Mégis könnyebb volt mosolyogni. Mint tenni valamit. Amikor a műszakból szólalt föl valaki, hogy rettenetes gondjaik vannak nekik is... A vezetőség leintette volna: „majd máskor...” De Bubik nem hagyta: „Mondjátok csak! Bennünket is érint!”

Elviselhetetlen volt. Az az érzés, amit egy-egy alakításával keltett. Lennie-ként az *Egerek és emberekben*, Eddie Carboneként a *Pillantás a hídról*-ban vagy Timót Pálként az *Ingyenélőkben* – a ki-robbanó erő és az érzékeny sebezhetőség érzetét keltette egyszerre. Jagóját nézve az ember elfogadta, hogy ezzel az ostoba világgal szemben csakis az effajta okos, célratörő magatartással lehet boldogulni. És aztán észre sem vette, hol volt az a pillanat, amikor valami megszólalt belül, hogy ezt azért mégsem. Hisz épp ezek miatt olyan szörnyű a világ, amelyben élünk.

Mindig keresett valamit. A főiskola után a Székely–Zsámbéki fémjelezte Nemzeti Színház. Hazafiasságból, ahogy később nyilatkozta: „Úgy gondoltam, ennek kell lennie az ország legjobb színházának.” Aztán hívták a Gáborok a Katonába is, de ő maradt. Végül aztán mégis úgy gondolta, ez nem az, amit elképzelt. Pedig közben többek közt eljátssza Bánk bánt, Csongort, Ádámot, Romeo-t és Tartuffe-öt is, mellyel abban az évben a legjobb férfialakítás díját nyeri el az országos színházi találkozón, s a szakmában azóta is emlegetik. Elmegy inkább Londonba, Shakespeare földjére egy raktárba dolgozni, közben esténként színházba jár, ango-

Az Úrhatnám polgár címszerepében

lul tanul, fotóalbumokat küldet magának Budapestről, Magyarországról, s egy év múlva már a raktári munkások is tisztelettel szólnak ehhez a furcsa, robbanékony, érzékeny lelkű fiúhoz, megsejtven, mit jelent magyar színésznek lenni, milyen az az ország, ahonnan társuk érkezett.

És aztán hazajön. A Művész Színházba. Eperjes Károlyék hívására. Bicska Maxi, a már említett Lennie, Almaviva gróf. És a Thália botrányos bezárásakor megint csak Bubik indulatairól is beszélnek. Majd színészbarátaival megalakítják a Kelemen László Színkört, afféle véd- és dacsövetséget. Mára tagjai szanaszét játszanak az országban, többségük az Új Színházban.

Két évvel ezelőtt a szabadkai színház társulata vendégszerepelt az Új Színházban a *Tótékkal*. Bubik a kapuban várta őket. Megkérdezte, ki játssza az őrnagyot. Bekísérte az öltözőjébe, ahová már bekészített neki egy üveg bort előadás utánra, és sok sikert kívánt neki.

Hát igen. Elviselhetetlen volt. Amikor belenézett az ember szemébe. Mondjuk, a nőkébe. Ott állt az ember a pultnál, a szépen metszett pohárban illatozó vörösborral koccintván, és elég volt a tekintete. Ahogy a jegypénztáros Julika is kapott tőle virágot, a közönség szervező Aginak is megdicsérte a parfümjét, a hebrencs stúdiós lányokkal elhítette, hogy milyen érettek, az érettekkel meg, hogy milyen kortalanok.

Annyira nem akartam személyes lenni. Mert hogy nagy formátumú, ki-robbanó tehetségű színészeirol írok. Arra készültem, hogy tárgyilagosan csak a szerepeiről, a színészi titkairól, a magyar színházban elfoglalt helyéről értekezem, komolyan. De mindig belolakszanak az emlékek. A beszélgetések. Az egyénisége. A tartása.

Az meg úgysem igaz, hogy itt hagyott bennünket!